

ELŐTERJESZTÉS a Képviselő-testület ülésére

Tárgy: az Anna-réti kápolna megvalósítása

Tisztelt Képviselő-testület!

1. Előzmények

A Normafa területén, közel fél kilométerre a Síháztól és egy kilométerre a Libegő felső állomásától, fekszik a Szent Anna-rét. A rét szélén egy újjáépült, aprócska kápolna található, amely Anna-napokon (július 26-án) zarándokhelyként is szolgált.

A leírások szerint Mária Natália nővér látomásaiban jelent meg, hogy az Anna-réten fel kell építeni egy engesztelő kápolnát „Szűz Mária, a Világ Királynője” tiszteletére, valamint engesztelő mozgalmat kell indítani.

Budapesten már 1942-ben társulat alakult a kápolna felépítésére (Kisegítő Kápolna Egyesület, Svábhegyi helyi Bizottsága néven). A kápolna alapkövét az Anna-réten először 1944. december 8-án rakták le a Budapest főpolgármestere által adományozott területen, amelyhez az építőanyag is rendelkezésre állt. 1944 decemberében az orosz csapatok (Jánoshegy-Normafa-Svábhegy) átvonulása után azonban az építőanyag eltűnt.

A most látható, aprócska kápolnát 1992-ben Salamin András és családja emelték - az eredetileg reformkorban épült és a kommunista hatalom által elbontott - hasonló kialakítású kápolna helyén.

Az Anna-réten kivehetők egy másik kápolna kő-körvonalai is, a kis kápolnától 60-70 méterre, északnyugatra, egy kör alakban ültetett 6 db vadgesztenyefából álló facsoport által határolt területen. Valószínűsíthető, hogy ezek az 1947-es második alapkövetétel maradványai.

1992-ben a Nemzetközi Mindszenty Alapítvány támogatásával megalakult a Svábhegyi Világ Királynője Engesztelő Kápolna Egyesület (a továbbiakban: Egyesület), amely újfent szorgalmazta a kápolna létrehozását. A kápolna megvalósítása érdekében építőköveket és adományt gyűjtöttek. Az utóbbi évtizedekben számos magyar település küldött a település nevével ellátott nagyméretű építőkövet, amelyeknek egy része a helyszínen most is megtalálható. Az Egyesület nagyszabású elképzelései eredetileg egy jóval nagyobb kápolna megvalósítását célozták.

Az Anna-réten jelenleg is rendszeresek a vallási összejövetelek és zarándoklatok, az első szombati engesztelő szentmisék és más szertartások. A kápolna építése tehát egy régóta és széles körben fennálló társadalmi igény.

A Normafával kapcsolatosan megalkotott jogszabályokban, továbbá a Kormány határozatában is megjelent már 2013-ban a kápolna létesítésének lehetőségét biztosító szabályozás, illetve az annak létrehozására irányuló szándék.

- A Normafa Park kiemelt beruházás koncepciójáról és az azzal összefüggő feladatokról szóló 1443/2013. (VII. 16.) Korm. határozat rögzítette a Normafa Park program megvalósításához szükséges legfontosabb feladatokat, meghatározta a program legfontosabb elemeit, köztük az

engesztelő kápolna építését, valamint a központi költségvetésből az Önkormányzat részére megfelelő összegű forrás biztosítását rendelte el.

- Ezután az Országgyűlés megalkotta a Normafa Park történelmi sportterületről szóló 2013. évi CXLVIII. törvényt (a továbbiakban: Normafa tv.) a polgárok fizikai és szellemi épülése, a gazdaság és a turizmus élénkítése, az egyes építészeti, természeti és hitéleti értékek megóvása, a sport- és kulturális szolgáltatások színvonalának emelése érdekében a Normafa Park történelmi sportterületen a sport- és kulturális igényeknek megfelelő, nemzetközi színvonalú, összetett szolgáltatásokat biztosítani képes közösségi használatú parkerdő és kiszolgáló épületei, valamint a szükséges infrastruktúra létrehozásának elősegítése céljából. A Normafa törvény 2. § (4) bekezdés c) pontja alapján *hitéleti rendeltetés céljára legfeljebb egy új épület, legfeljebb 500 m² bruttó alapterületen és legfeljebb 15 méter beépítési magassággal helyezhető el.*

- Fentiekkel párhuzamosan, részben a törvény végrehajtását szolgálva a Kormány a 294/2013. (VII. 26.) Korm. rendeletével nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű ügyé nyilvánította a Normafa Park program megvalósításához szükséges közigazgatási hatósági ügyeket, amely az engesztelő kápolna építésére is vonatkozik.

2. Anna-réti miséző-, emlékhely koncepcióterv ötletpályázat

A természetvédelmi szempontokra is figyelemmel a Hegyvidéki Önkormányzat és az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye (továbbiakban: Főegyházmegye) egyet ért abban, hogy a törvény adta kereteken belül egy jelentősen kisebb helyigényű kápolna megvalósítása a közös cél. Ez összhangban áll a természetvédelmi szempontokkal is, hiszen a Normafa és környéke Natura 2000-es területen fekszik. A Normafa történelmi sportterület rehabilitációja részletes megvalósíthatósági tanulmánya már tárgyalta, azonban a Normafa rendbetételéről szóló 2015-ös helyi népszavazás során hivatkozott „Budapest Főváros XII. kerület Hegyvidéki Önkormányzat Képviselő-testületének 10/2015. (I.27.) számú határozatában” nem szerepelt kápolna építése.

A legkedvezőbb megoldás megtalálása érdekében a Hegyvidéki Önkormányzat és Főegyházmegye 2018-ban közös, nyílt ötletpályázatot írt ki az Anna-réti miséző-, emlékhely koncepciótervnek elkészíttetésére.

A pályázat célja olyan ötletek, javaslatok összegyűjtése volt, amely megalapozhatja az egykori látomás emlékéül szolgáló szabadtéri miséző-, emlékhely konkrét megvalósításához szükséges tervezési programot. A pályázat keretében egyaránt fontos szempont volt a szakralitásnak megfelelő egyszerű és őszinte építészeti megoldás keresése, valamint a természeti környezet tiszteletben tartása. A tájba illeszkedő formavilág és természetközeli anyaghasználat alkalmazása a helyszínt tekintve alapvető elvárás volt.

A pályázat komoly szakmai érdeklődést váltott ki, hiszen összesen 230-an regisztráltak és 59 db érvényes pályamű érkezett.

A pályázatban felvetett kérdés széleskörű megvitatása érdekében összetett Bírálóbizottság került felkérésre. A Bírálóbizottságban részt vett a kiíró (Főegyházmegye és Önkormányzat) képviselői mellett az Egyesület képviselője is, valamint számos magas minőségű építész és tájépítész. A tervek kiértékelése szakértők bevonásával történt, a természeti értékek védelmére is különös figyelmet fordítva.

A pályázaton 3 db pályamű rangsorolás nélkül díjban részesült és 5 db pályamű rangsorolás nélkül megvételre került. A pályaművek az alaki és formai követelményeknek jól megfeleltek, kidolgozásuk színvonala összességében átlagon felüli volt. A tervek igényes előadásmódja segítette a javaslatok értelmezését és minősítését. Mindezek ellenére tény, hogy minden szempontból, változtatás nélkül megvalósítható terv nem született az ötletpályázaton.

Az ötletpályázat eredményéről a Hegyvidéki Önkormányzat Képviselő-testülete 2019. február 28-i ülésén tájékoztatást kapott. A Képviselő-testület határozatában felkérte a polgármestert, hogy az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye Hivatalának vezetőjével/főpásztorával/döntéshozójával egyeztetéseket folytasson le az Anna-réti miséző-, emlékhely kialakításával, megvalósításával kapcsolatosan, majd az egyeztetések eredményéről tájékoztassa a Képviselő-testületet.

A Képviselő-testület továbbá felkérte a polgármestert, hogy az Anna-réti miséző-, emlékhely ötletpályázatán díjazásban és megvételi díjban részesült pályaművei kapcsán környezetvédelmi hatástanulmányt készíttessen és az ehhez kapcsolódó feladatokban eljárjon.

3. Tájékoztatás a kápolna megvalósítása érdekében tett lépésekről

A környezetvédelmi, Natura 2000 hatásbecslést az Önkormányzat 2019. nyarán elkészíttette.

A Képviselő-testület felhatalmazása alapján a Főegyházmegye és az Önkormányzat a kápolna kialakításával, megvalósításával kapcsolatban az egyeztetéseket lefolytatta. A díjazott tervek közül Márkus Péter és Koczka Kristóf 2. számú pályaművét javasolta elfogadásra a Főegyházmegye, mivel ezt a koncepciót megvalósításra alkalmasnak tartja. A Főegyházmegye javaslatával egyet értek, és kérem a Képviselő-testületet, hogy erősítse meg ezt a döntést.

A díjazott 2. számú pályamű: Márkus Péter és Koczka Kristóf pályázata

A terv különlegessége, hogy a sajátos igényeknek jól megfeleltethető többfunkciós használatot tesz lehetővé. Az épület zárt állapotban kis, tizenkét férőhelyes kápolnaként működik, míg a facsoport felé kinyitott állapotban nagyobb, száz fő feletti, a rét felé nyitva pedig, akár több ezer fő szabadtéri mise megtartására is alkalmas.

A kápolna engedélyezési terve a kiválasztott vázlattevé alapján, a hatásbecslés megállapításait figyelembe véve került kidolgozásra, törekedve az épület lehető legkisebb környezeti terhelésére. A kápolna végleges kialakítása folyamatos egyeztetések eredményeként alakult ki a Főegyházmegye részvételével a Hegyvidéki Tervtanács és a pályázat ajánlásainak figyelembevételével.

4. A kápolna tervezett kialakítása

A megvalósításra javasolt kápolna alapterülete a 30 m²-t sem éri el. (Befoglaló mérete 4,2 x 7 m, bruttó alapterülete mindössze 29,4 m².) A Normafa törvény által biztosított maximális 500 m² bruttó alapterület tizedét sem használja ki.

A Hegyvidéki Tervtanács véleménye alapján a tervezett kápolna léptéke, visszafogott tömegképzése az erdei környezet adottságainak megfelelő. Az épület a meglévő terepviszonyokhoz jól alkalmazkodik. A tervezett természetes anyaghasználat (kő, fa, beton) a Normafa természeti környezetéhez méltó megoldás. A tervezett egységes - homlokzatburkolatként és tetőhéjazatként is alkalmazott - kő nagyvonalú megjelenést biztosít a kápolnának és erősíti az épület szakrális jellegét.

A kápolna egyszerű, nyeregtetős tömegű épület. Tengelye nyugat-délnyugat, kelet-délkelet tájolású. A kápolna egyterű, szentélye keleti irányban helyezkedik el. Az épület két orom homlokzatát teljes felületében nyíló aszimmetrikus kapuzat határolja. A hosszabbik oldalon kővel burkolt vasbeton szerkezetű padló, fal és koporsófödém térhatárolás készül. A kápolna kívülről kőburkolattal lesz ellátva, ami a fal- és tető végeken visszafordul a kapuzatig. A belső tér fehér szilikát festést kap. A kápolna déli sarkánál, attól 120 cm-re harangláb épül, alaprajza a négyzethez közelít, két végén nyitott.

A korábban adományozott építőkövek a kápolna építéséhez kapcsolódó környezetrendezés során tájépítészeti elemként kerülnek felhasználásra. A facsoportnál, a látványterveken is érzékelhető módon, a meglévő kőtömbök ülőfelületként hasznosíthatók. Néhány adománykő az Anna-réten most is megtalálható, előszeretettel pihennek meg rajta az arra sétálók.

A tervezett kis léptékű misézőhely megvalósítása lehetővé tenné, hogy a kápolna létrehozását közel 80 éve szorgalmazó vallási szervezetek és a terület érintetlenül hagyása mellett érvelő zöld és civil szervezetek számára is megnyugtató, kompromisszumokra épülő megoldás szülessen. A kápolna jelen ismertetés szerinti megépítése biztosítaná, hogy az Anna-réten az egyébként is rendszeresen megtartott engesztelő és más célú vallási összejövetelek méltó környezetben, de a természeti terület komoly igénybevétele nélkül kerüljenek megrendezésre.

A megvalósítani kívánt engedélyezési terv:

5. Fenntartás, üzemeltetés

A 010503/30 hrsz. alatt felvett, művelési ágból kivett erdő, turistaház, transzformátorház megnevezésű ingatlan a Magyar Állam tulajdonában áll, vagyongekezelője pedig Önkormányzatunk.

Hitéleti rendeltetésű épületet, templomot, kápolnát főszabályként az egyház üzemeltethet, ezért szükséges a megépült kápolnának az egyház használatába történő átadása, amely hosszú távon garantálja a vallási célú igénybevétel lehetőségét.

A felépítmény jövőbeni hasznosítása vonatkozásában fontos szempont, hogy az Ingtalan erdő művelési ágú, valamint az Országos Erdőadattárban nyilvántartott terület, így a területet a hasznosítást megelőzően szükséges kivonni az erdő művelési ágból, mely kivonás a jelenleg hatályos jogszabályok szerint véglegesen a kápolna felépítését követően lehetséges.

A hasznosítás végleges, egyház számára is megfelelő módjának megtalálása és kialakítása érdekében további egyeztetéseket kezdeményezünk a tulajdonos Magyar Állammal.

A kápolna létesítés költségeinek részbeni biztosításáról folyamatban van az egyeztetés a Főegyházmegye és az Önkormányzat között. A Főegyházmegye azon szándékát szóban már jelezte, hogy a várható kivitelezési költségek felét átvállalja. Ehhez a Főegyházmegye Gazdasági Tanácsának jóváhagyása szükséges. Jelenleg a Főegyházmegye nyilatkozatának írásbeli megerősítésére várunk. A kivitelezés megvalósítása érdekében szükséges egy együttműködési megállapodás megkötése a Főegyházmegyével a költségek viseléséről.

6.

Javasolom a fenti paraméterekkel rendelkező kápolna létrehozását. Az építés költségeinek finanszírozását felerészben a Hegyvidéki Önkormányzat központi költségvetési forrásból, felerészben az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye saját hatáskörben biztosítaná.

Az előterjesztést véleményezésre megküldtem a Zöld Bizottságnak, valamint a Tulajdonosi és Városfejlesztési Bizottságnak. A bizottságok véleményéről a testületi ülésen adok tájékoztatást.

Kérem Tisztelt Képviselő-testületet, hogy az előterjesztésben kifejtett indokok alapján az alábbi határozati javaslatokat fogadja el.

Határozati javaslatok:

1. A Képviselő-testület egyetért az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye döntésével, amely szerint az Anna-réti kápolnát a kiemelt pályázati tervek közül kiválasztott koncepcióterv alapján kidolgozott engedélyezési terv (1.számú melléklet) szerint javasolja megvalósítani.

(A döntéshozatal módja: egyszerű többség)

2. A Képviselő-testület egyetért azzal, hogy a kápolna megépítése és annak közvetlen környezete kialakításának költségei a Normafa Park Program központi költségvetési támogatásának terhére, illetve külön megállapodás szerint az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye pénzügyi forrásainak - legfeljebb a költségek 50 %-ának mértékéig történő - bevonásával kerüljenek finanszírozásra. A Képviselő-testület felhatalmazza a Polgármestert a szükséges intézkedések megtételére, így többek között a szükséges kérelmek, nyilatkozatok, adatlapok, és megállapodások elkészítésére, megtételére és aláírására, az esetleges hiánypótlások és részletes anyagok benyújtására, valamint az esetleges további szükséges módosítások elvégzésére is.

(A döntéshozatal módja: minősített többség)

3. A Képviselő-testület felhatalmazza a polgármestert az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyével az Anna-réti kápolna megvalósítása érdekében kötendő együttműködési megállapodás aláírására. A Képviselő-testület felkéri a polgármestert, hogy a megépítendő Anna-réti kápolna egyházi használatára vonatkozó konstrukciót készítse elő, az ehhez szükséges egyeztetéseket folytassa le és az ezzel kapcsolatos előterjesztést terjessze a jogszabály szerint arra jogosult döntéshozó szerv elé.

(A döntéshozatal módja: egyszerű többség)

Budapest Hegyvidék, 2021. XII. 3.

Pokorni Zoltán
polgármester

Láttam:

dr. Gottfried Tusor Gabriella
jegyző